



VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Investidura com a Doctor "Honoris
Causa" per la Universitat de València a
Roy J. Glauber

Discurs del Sr. Rector Francisco Tomás Vert

València, 25 maig de 2008



Excel·lentíssims Senyors Vicerectors Excel·lentíssimes Senyores Vicerectores

Il·lustríssima Senyora Secretària General

Doctor Joan Veny i Clar

Doctor Roy J. Glauber

Treballadores i treballadors que, en aquest acte, seran guardonats en reconeixement a la vostra experiència en la Universitat

Autoritats

Membres de la Comunitat Universitària

Senyores i Senyors, Amigues i Amics

Vull que les meues primeres paraules siguen per felicitar el professor Joan Veny i Clar per la seua incorporació al Claustre de la Universitat de València a proposta de la Facultat de Filologia Traducció i Comunicació; per a felicitar el professor Roy J. Glauber per la seua incorporació al Claustre de la Universitat de València a proposta de la Facultat de Física; i per felicitar els treballadors i treballadores de la Universitat de València distingits en l'acte de reconeixement de la seua experiència.

En el seu cèlebre assaig de 1930, "Misión de la Universidad", don José Ortega y Gasset no sols va sintetitzar el que considerava era la missió de la Universitat, sinó que a més a més va definir la seua visió de la Universitat espanyola, en una mena d'allò que hui anomenariem pla estratègic. Uns plans estratègics que totes les universitats espanyoles acaben de fer o estan en procés de redacció. Doncs bé, el nostre pla estratègic, aprovat el passat mes de novembre, afirma que *"la Universitat de València té com a missió formar professionals competents en l'àmbit europeu i fomentar una investigació de prestigi i d'impacte internacional que contribuïska al desenvolupament de la nostra societat. La formació i la investigació fonamenten les tasques que també realitza en l'àmbit de difusió de la ciència i la cultura, i en l'afermament dels valors democràtics en favor de la societat en general, i de la valenciana, en particular"*.



A eixa investigació de prestigi i d'impacte internacional s'han consagrat incansablement els dos doctors honoris causa que hui s'incorporen al Claustre de la nostra Universitat.

Tots els filòlegs consideren Joan Veny una referència fonamental en l'àmbit de la filologia romànica en general, i de la dialectologia catalana en particular. De fet, el seu nom i el de la disciplina a què ha dedicat gran part del seu esforç docent i investigador s'uneixen com les cares de la mateixa moneda al cap dels especialistes i els estudiosos del català. El seu llibre *Els parlars catalans* és la monografia bàsica en l'estudi de la variació geogràfica catalana. La seua figura ha inspirat i ha guiat tots els estudiosos de la variació lingüística en l'àmbit del català. Molt especialment els investigadors de la Universitat de València, als quals ha ofert mestratge i també ha donat suport, amb la seua participació en molt diverses activitats de l'àrea de recerca.

Els seus companys de disciplina recorden com, en un moment en què conceptes com "l'ecologia lingüística" no podien gairebé ser imaginats, el doctor Veny estudiava i tenia cura de la varietat geogràfica de la llengua catalana, de manera semblant al botànic que observa i classifica plantes en un ecosistema del qual algunes poden desaparèixer.

I en aquest interès, el nostre valencià sempre ha ocupat un espai important en la tasca investigadora de Joan Veny. Des de la seua tesi doctoral *Paralelismos léxicos de los dialectos catalanes* (1959), Joan Veny, nascut a Campos (Mallorca) i professor de la Universitat de Barcelona des de 1958, sempre ha tingut molt present els parlars valencians. En l'actualitat, segons els seus col·legues, es pot dir que és l'investigador que més coneix la variant valenciana de la llengua catalana i un dels que més mesuradament la tracta dins del món universitari. A més, cal destacar que l'amplitud de la seua mirada investigadora no només considera el conjunt dels parlars de la nostra llengua, sinó que s'estén a la relació del català amb llengües veïnes com el castellà, l'aragonès i l'occità.

Són molts els mèrits que donen compte de la solidesa científica de Joan Veny, molt dels quals ha estat arreplegats per l'acord del Consell de Govern de nomenament com



a doctor honoris causa i en la *laudatio* que acabem d'escoltar i sobre els quals insistiré en els més importants:

La seua àmplia producció científica; la seua participació en congressos arreu del món; la seua tasca de direcció de tesis i treballs d'investigació, relatius a diferents parlars que van des del ribagorçà i el lleidatà, al Racó d'Ademús i Dénia, passant per Tortosa, Eivissa o la Terra Alta; juntament amb la direcció de diferents projectes, dins dels quals cal destacar els relacionats amb l'Atlas lingüístic del domini català i Atlas de Linguistique Roman.

Totes aquestes qualitats unides a la seua bonhomia i total disponibilitat, han fet que la seua figura siga, com hem dit, un referent ineludible.

Per tot això i molts altres mèrits, que ja ha presentat el professor Emili Casanova durant aquest acte, podem dir, amb tota solemnitat, que la Universitat de València s'honora de tindre el doctor Joan Veny i Clar en el claustre dels seus membres com a doctor honoris causa.

El professor Roy J. Glauber (nascut en 1925) ocupa actualment la càtedra Mallinckrodt de la Universitat de Harvard (USA). Va estar guardonat per la Reial Acadèmia Sueca de Ciències amb el premi Nobel de Física de 2005 "per la seua contribució a la teoria quàntica de la coherència òptica". Guardó que va compartir amb els professors John L. Hall (University of Colorado) i T. W. Hänsch (Max-Planck- Institut, Munich), premiats per "les seues contribucions al desenvolupament de l'espectroscòpia de precisió amb làsers".

Per a ressaltar el caràcter seminal dels seus treballs, la Reial Acadèmia Sueca de Ciències ho ha definit com "el pare de l'Òptica Quàntica". I ací cal ressaltar una coincidència que no crec, en absolut, que fóra casual. Perquè la concessió d'aquest Premi Nobel venia a culminar l'Any de la Física, celebrat amb motiu del centenari de la publicació de tres articles essencials d'Albert Einstein en 1905, el seu "annus mirabilis". I, precisament, un d'aquests tres articles d'Einstein es referia a la llum. Si hui dia disposem d'una descripció correcta dels diferents tipus de llum i som capaços



d'entendre, per exemple, la diferència entre la llum d'un làser i la d'una làmpada ordinària és, indiscutiblement, gràcies als treballs de Roy J. Glauber.

Sens dubte, aquestes investigacions en concret haurien justificat, ja per se, el nomenament del professor Glauber com a doctor honoris causa de la nostra universitat. Però a més dels treballs específics que l'han fet mereixedor del Premi Nobel, la seua activitat científica ha abastat nombrosos camps de la Física. Camps en els quals ha portat a terme aportacions cabdals, en dominis tan allunyats de l'Òptica Quàntica com és el cas de la Física Difractiva d'Altes Energies mitjançant el desenvolupament del model de difracció múltiple per a interaccions nucleó-antinucleó. O també els estudis dinàmics de transicions de fase i fenòmens de no-equilibri. La seua activitat és, hui dia, desbordant, com una simple consulta a la seua pàgina web testifica.

(A més, a més, el professor Glauber s'ha guanyat una reputació docent llegendària. Després d'haver estat membre de l'Institut d'Estudis Avançats, en Princeton, en 1949-50, va realitzar una estada postdoctoral en l'Escola Politècnica Federal de Zurich, on va treballar amb Wolfgang Pauli en 1950. Va ser professor en el departament de Linus Pauling en l'Institut Tecnològic de Califòrnia (Caltech, Pasadena) en 1950-51. Un any després, es va incorporar al Departament de Física de la Universitat de Harvard, on havia entrat com alumne als 16 anys, i en la qual ha exercit la seua docència de manera ininterrompuda fins al dia de hui, i ja portem 56 anys! Ha desenvolupat maneres originals de presentar la mecànica quàntica, a nivell elemental dissenyant ell mateix el nou material de laboratori.

En analogia amb els tres articles del annus mirabilis einstenià de 1905, als seus col·legues els agrada citar el annus mirabilis de Roy J. Glauber, 1963, amb tres articles fonamentals publicats que acumulen a dia de hui més de 6.000 cites! (Web of Science).

Es tracta de 1) Coherent and Incoherent States of the Radiation Field, publicat en Physical Review, amb 3.150 cites. 2) Quantum Theory of Optical Coherence, publicat



a la mateixa revista i que ha tingut 1.414 cites. 3) Time- Dependent/ Statistics of Ising Model, publicat al Journal of Mathematical Physics amb 1.628 cites.)

El seu treball científic l'ha fet mereixedor de nombrosos premis i distincions com ens ha referit el professor Velasco en la seua *laudatio*, dels quals el Premi Nobel de Física de 2005 pot ser el més important.

Els qui han tingut el privilegi de seguir els seus cursos saben que les seues classes es caracteritzen per la claredat i l'amenitat conjugades amb el rigor en l'exposició dels temes tractats. I com la ciència no està, ni de bon tros, renyida amb el sentit de l'humor, els diré que el professor Glauber participa des de fa anys en la cerimònia de lliurament dels premis Ig Nobel.

També el seu sentit de l'humor, però sobretot la seua gran capacitat com a científic són coneguts per molts dels nostres professors. El professor Glauber ha tingut una àmplia col·laboració amb la Universitat de València a través de l'Institut de Física Corpuscular (IFIC), iniciada en l'any 1984, centrant-se els seus treballs en la determinació de models eficaços per a descriure els processos difractius en interaccions de molt alta energia protó-antiprotó i protó- protó, en els quals l'IFIC es trobava involucrat a través del seu grup de Física Difractiva, que portava a terme experiments en el Laboratori Europeu de Física de Partícules (CERN, Ginebra) fins a ben entrats els anys 90.

Gràcies a l'esforç de Roy J. Glauber entenem hui moltes de les característiques d'aquestes col·lisions. Gràcies professor Glauber, que hui t'incorpores al nostre Claustre.

Gràcies a l'esforç de Roy J. Glauber entenem millor la física.

Gràcies a l'esforç de Joan Veny i Clar entenem millor la llengua.

Gràcies a l'esforç d'aquests dos professors entenem millor el món i els humans.

I per això els distingim i els honorem, perquè aquesta és la missió de la Universitat, d'aquesta casa de la saviesa: entendre més i millor i ensenyar a entendre. Una casa



de la saviesa a la que aporten el seu esforç, cada dia, milers de professors i professores, de treballadors i de treballadores. Per aquesta raó, hui, juntament al nomenament dels nous doctors honoris causa, hem volgut també reconèixer l'experiència i la dedicació dels i de les que han consagrat quaranta anys o més de la seua vida a la Universitat de València, a la que no poden menys que considerar com la seua universitat. A ells també expressem el nostre reconeixement.

La Universitat la fem entre tots: personal docent e investigador, personal d'administració i serveis... i estudiants. Sí entre tots, perquè com va assenyalar en certa ocasió un llaurador a Francisco Giner de los Ríos, director de la Institución Libre de Enseñanza: *"don Francisco, todo lo sabemos entre todos"*. Una afirmació, *mudadís muntant*, semblant a allò que deia Einstein de "tots som molt ignorants, el que passa és que no tots ignorem les mateixes coses".

En efecte, tot ho sabem entre tots. Gràcies doncs a tots vosaltres per la vostra aportació al llarg d'aquests quaranta anys de la vostra vida, a fer cada dia millor la nostra Universitat. Una universitat amb una llarga història, que arranca un 30 d'abril de 1499, quan els jurats de la ciutat de València van aprovar les constitucions a través de les quals s'havia de regir el nou Estudi General. Hui ho commemoren amb aquest Solemne Acte d'Investidura de Doctors Honoris Causa i de Reconeixement de l'Experiència en la Universitat. Una data fundacional que voldríem celebrar tots els anys al final del més d'abril en un acte com aquest, que fera de la jornada el "Dia de la Universitat de València".

Aquest reconeixement era un deute de la Universitat amb els seus treballadors i treballadores. Com a universitat donem la benvinguda als nous estudiants, als premis extraordinaris de cadascuna de les titulacions, imposem el birret als nous doctors, i des d'enguany hem reconegut també els millors investigadors, però un reconeixement era evident que ens quedava per fer, a tots i totes els que haveu finalitzat la vostra relació laboral amb nosaltres o haveu dedicat més de 40 anys a aquesta institució.

Haveu estat part activa de la nostra història, del nostre progrés docent i investigador i dels serveis. Quaranta anys en són molts; tota una vida; per a ser sintetitzats en un



breu parlament. Estic segur que molts de vosaltres recordareu els inicis, els entrebancs, els moments de dificultat, però també d'il·lusió. I estic segur també que nosaltres tenim el record del treball ben fet i dels companys, alguns dels quals no estan ja amb nosaltres.

La Universitat que alguns vàrem conèixer era en molts aspectes ben diferent a la de hui. La universitat espanyola dels anys seixanta, quan molts de vosaltres s'incorporareu a la Universitat de València, es caracteritzava, com assenyala el professor Baldó, pel creixement i la diversificació social dels estudiants, per l'augment de professors, per l'aplicació d'una política tecnocràtica amb pocs recursos, i per un potent moviment estudiantil antifranquista. Personalment recorde molts fets, les quatre facultats de la Universitat de València, els antics edificis, la irrupció de nous centres com ara Facultat de Ciències Polítiques, Econòmiques i Comercials...

Però permeteu-me que ressalt dos dels principis que han marcat la història i el desenvolupament de la Universitat d'aquells anys: d'una banda la il·lusió, i d'altra el treball conjunt. Hui hem de mantindre aquests principis davant els nous reptes, als que hem de fer front.

Pel que fa a l'administració, eren anys difícils, on les places no arribaven, on els centres i serveis centrals treballaven colze amb colze, sense molts mitjans, tot s'ha de dir, però amb l'esperit de superació i d'il·lusió per tal de fer de l'única universitat valenciana la mes àmplia, i on tinguérem espais per al debat, la cultura, la investigació i la docència.

Anime doncs a totes i tots a mantindre els principis d'il·lusió i de treball conjunt que marcaren la Universitat de València de fa quaranta anys, i felicite a tots els que haveu treballat al llarg de tots aquests anys en la nostra institució.

Per acabar, i després de felicitar novament els nous doctors honoris causa que s'han incorporat hui al claustre de la nostra universitat, tornaré al text d'Ortega y Gasset citat al començament del meu discurs.



Després d'exposar-nos la seua missió de la universitat, Ortega dedica l'últim capítol del seu assaig a "Lo que la Universidad tiene que ser 'además' ". Afirmar que la Universitat és distinta, però inseparable de la ciència. I afegeix: "La Universidad es, además, ciencia". Però no es tracta, precisa, d'un "a més" qualsevol, com un afegit i una externa juxtaposició, sinó que, segons afirma, la Universitat ha de ser abans que Universitat, ciència.

(Diu Ortega:

*"Una atmósfera cargada de entusiasmos y esfuerzos científicos es el supuesto radical para la existencia de la Universidad. Precisamente porque ésta no es, por sí misma, ciencia –creación omnímoda del saber riguroso– tiene que vivir de ella. (...) La ciencia es la **dignidad** de la Universidad, más aún –porque al fin y al cabo hay quien vive sin dignidad– es el **alma** de la Universidad, el principio mismo que le nutre de vida e impide que sea sólo un vil mecanismo")*

En aquest sentit, la recent creació d'un ministeri, que agrupa en la mateixa estructura orgànica ciència i universitats, ha de ser saludada com un signe d'esperança. Esperem que el nou ministeri serà una via que farà més transitable i més ràpid el camí en el qual moltes universitats, i sens dubte la nostra, estem compromesos des de fa temps.

Una universitat de la que ens sentim ben orgullosos, com demostren tots els rànquings nacionals i internacionals. Tots els indicadors situen la Universitat de València al capdavant de les universitats valencianes, i com a una de les quatre millors d'Espanya per la seua activitat investigadora.

La ciència és l'ànima i la dignitat de la Universitat. Sí. I a la Universitat de València ens sentim orgullosos de la nostra ànima d'investigadors i de la nostra dignitat d'universitaris. En sentim ben orgullosos de la nostra Universitat, d'una Universitat que no és patrimoni de ningú més que del nostre poble per més que algú, de dins o de fora, vulga ajustar-la al seu parer o a la seua idea. Orgull que mantenim encara que des de fora algú pretenga negar-nos el pa i la sal. Poden intentar negar-nos el pa, però mai la sal, perquè la universitat és com la sal de la terra, un element necessari per tal d'afavorir l'activitat cognoscitiva, vital, social i econòmica d'un país.



VNIVERSITAT ID VALÈNCIA
EL RÈCTOR

No anem a renunciar a allò que ens defineix i anem a treballar per què la Universitat de València siga reconeguda en el futur entres moltes altres coses com a:

- Referent de qualitat en una formació de grau, àmplia i oberta a tothom, i que té com a objectiu la qualificació i la inserció professional de les titulades i els titulats.
- Com a una institució guiada per la qualitat i el volum de la seua producció científica, així com per la transferència de coneixements a la societat i l'impuls del desenvolupament valencià.
- Com un referent cultural en la societat valenciana, amb especial atenció a la seua cultura i la seua llengua.
- Com una comunitat universitària integrada per persones que comparteixen uns objectius comuns i que treballen juntes per aconseguir-los.

Aquests són alguns dels principis que configuren la visió de la Universitat de València que defineix el nostre Pla Estratègic i a la qual estem consagrant tots els nostres esforços. En eixa tasca estem i en eixa tasca ens trobaran, amb tota la dignitat, dedicats en cos i ànima.

Moltes gràcies.